

Egy lépés a tisztább jövő felé

Az év első felében járunk, amikor egy teljesen átlagos és semmi világmegváltó dologgal nem kecsegtető pénteki napon az iskolától lefárasztott aggyal fekszem a kanapén és éppen a Facebookomat görgetem. Hírportálok, ismerősök posztjai és random cicás videók váltják egymást, amikor szembejön három egymástól merőben eltérő, mégis egy dologban közös poszt pontosan egymás alatt. Mészáros Lőrinc lánya egy 900 (!) Eurós Gucci cipőben tipegett le a miniszterelnök úr Vidi meccsre járás magángépéről, Donald Trump lazán „lehaverozta” Kim Dzsongunt a Twitterén és a Csendes-óceán legmélyebb rétegeit is elérte a műanyagszennyezés. Nos, szerintem minden kedves olvasó jogosan teszi fel magában a kérdést: Mégis mi a közös egy 270 ezer forintos surranóban, az USA sapis elnökében és a sajnos éppen nagyon aktuál műanyagszennyezésben? A környezetszennyezés és a divat találkozása. Mielőtt nagyon belemerülnék a dologba, szeretnék egy „apró” adatot megosztani: 70 millió tonna. Igen, 70 millió. Ez nagyjából megegyezik 11 és fél millió kifejlett hím afrikai elefánt tömegével, 110 darab An-225-el, ami a világ legnagyobb repülőgépe, és ennyi nagyjából annak a szemétmennyiségnek a tömege, ami napjainkban a Csendes-óceánon úszik. És mégis hogyan és miért került ez a rengeteg műanyag az óceánba? Erre az igen komplikált, ám rendkívül egyszerűnek tűnő kérdésre a választ viszont nem 2019-ben kellene elkezdni keresni. A fő szennyezőanyagot, a műanyagot először 1838-ban találták fel, ám globális elterjedéséhez kellett majdnem száz év. Miután az emberek felismerték, hogy feltaláltak egy rendkívül sokoldalú és szinte minden területen felhasználható anyagot, elkezdtek tömegével gyártani. Ám ennek a gyártásnak, az emberi kapzsiságnak és hanyagságnak mára megtapasztaljuk a következményét, ami egy 70 millió tonnás szemétszigetben ölt testet. Sajnos az emberiség túl későn kapott észbe, hogy ezeknek a műanyagoknak az eldobálása előbb-utóbb visszafordíthatatlan hatással lesz a környezetünkre. Az óceánokra specifikálódva a szennyeződés többféle módon is történhet. Egyik legnagyobb károsítók a növényvédő szerek, melyek a talajba felszívódva szennyezik a vizeket. Szerencsére egy Uniós határozat az idei évtől nagy mennyiségben szabályozni és tiltani fogja ezek használatát az EU-n belül. Második példaként a gyárakat és a kőolajtermelést említeném meg. Ezt a két fő tényezőt leginkább gazdasági okok miatt lehet egy kalap alá venni. A gyárak nagymennyiségű vízfelhasználása már a megjelenésük óta létezik. A fő probléma, hogy a kitermelők nagy része nem veszi a fáradságot és a pénzt, hogy a felhasznált vizet megtisztítsa és így juttassa vissza a természetbe. Feltehetjük a kérdést, hogy egy több millió, akár milliárd dolláros profittal rendelkező vállalatnál miért ne férne bele egy víztisztító rendszert kiépíteni, amivel a környezetünket sem szennyezik? Ugyan ezt feltehetjük a kőolajkitermelő cégeknek és legfőképp ezek vezetőinek. Mivel jelenleg kirobbanthatatlanul az olaj a világ gazdaságának mozgatórugója, olajszállítók százai szelik át a tengereket nap, mint nap. Viszont ezekkel is megesik néha az, aminek nem kellene. Egy váratlan baleset. Ennek pedig egy az egyben a tengeri élővilág issza meg a levét. Lassan 9 év telt el minden idők legnagyobb olajkatasztrófája óta, de a Deepwater Horizonból kiszabadult olaj azóta is szennyezi a Louisiana környéki vizeket. Talán ez volt az egyik jel az emberiség felé, hogy nagyon nem jó irányba haladunk a környezetünket nézve. Az első korszakalkotónak tűnő találmányra körülbelül 4 évet kellett várni. 2013-ban megalakult a The

Ocean Cleanup projekt, aminek kitalálója, a 25 éves holland zseni Boyan Slat. Igazán sajnálatos módon ennek az úriembernek a nevét tizedannyian sem ismerik, mint amennyi embernek az ismertségét megérdemelné. 2018-ra Slat és az egész projekt eljutott oda, hogy terveztek egy vízen úszó passzív szerkezetet, amely 5 éven belül eltakarítja a csendes-óceáni műanyagok felét. Nos, ha csak a száraz tényeket nézzünk Slat masinája jelenleg problémákkal küszködik, hiszen 2018 decemberében egy hiba miatt az egész rendszert vissza kellett hívni és egyelőre nem tudni mikor hozzák újra működésbe. Ha ettől eltekintünk és próbálunk pozitívan belegondolni, mennyi hozzá hasonló ötlettel rendelkező, innovációra éhes fiatal élhet a Föld különböző pontjain. Ilyen gondolkodásmóddal rendelkező emberekből pedig bőven nincs hiány a Parleynál. A Parley egy szervezet, „ahol alkotók, gondolkodók és vezetők fognak össze, hogy megállítsák az óceánok pusztulását”. Pontosan talán nem is lehetne leírni a munkájukat, hiszen rendkívül sokoldalúak. Tengeri állatokat mentenek, alternatív nyersanyagok kifejlesztésén dolgoznak, klímátüntetések szerveznek és támogatnak. Ezekon kívül pedig „közös” óceántakarításokat szerveznek. Ezek a világ számos partjain történhetnek, mint például Ausztráliában, Chilében vagy épp a Maldív-szigeteken, ahol az átlagosnál is több szemét kerül a vízbe. Ilyenkor önkéntesekkel együtt szednek szemetet és tisztítják a partokat. Az efféle szemétszedő akciók az év elején szerencsére megszorodtak, köszönhetően a #trashtag nevű kihívásnak, amely futótűzként kezdett terjedni Redditen és már meghódította az Instagrammot is. Viszont mi az, amiben a Parley kiemelkedik? Nem mással, mint a kollaborációival. A szervezet rengeteg nagy céggel, és ezek projektjeivel áll kapcsolatban és vonja be magát a működésükbe. A recept egyszerű, mégis rendkívül hatásosan működik. A legnagyobb projektjük egyértelműen az Adidassal való közös együttműködés, ami által kapukat nyitottak a divat világa felé. Az első kooperáció 2016 június 8-án, az Óceánok Világnapján látott napvilágot, egy Adidas X Parley Ultraboost futócipő formájában. Azóta eltelt lassan 3 év, az összefogás pedig nem szakadt meg, több mint 15 közös lábbelit adtak ki. Ezek között vannak egészen exkluzív darabok, de vannak bárki számára elérhetőek, mint például az egyik saját cipőm is. De mégis miben különbözik, és hogyan néz ki egy ilyen lábbeli? Először is, ne legyünk olyan naívak, mint jómagam, aki nemes egyszerűséggel azt hitte, hogy egy palackot fog a lábára húzni, ha beszerez egy ilyen csukát. Kinézetre egy ilyen darab egyáltalán nem különbözik az eredeti verziótól. Áll egy talpból, ami lehet a legismertebb Boost talp (ezt legtöbbször a futócipőknél használják) vagy akár egy sima Adidas talp. Itt még semmi változás nincsen, ahogy a fűzőknél sem, persze azoknál a modelleknél, amelyeknél egyáltalán találunk fűzőt. A lényeg pedig egyértelműen a felsőrész, ami nagyrészt Primeknit, azaz szőtt. Ebbe a felsőrészbe tudnak beleszírtetni akár 11 darab ásványvizes palackot is, ami nagyjából 85%-nak felel meg. Minőségbeli változást egyáltalán nem tapasztalunk, egyszerűen csak újrahasznosított műanyagokat hordunk a lábunkon a mesterségesen előállítottak helyett, ezzel is téve a környezetünk szennyezése ellen. 2017-ben pedig a cipők után megjelentek nadrágok, pólók, dzsekik, a legismertebb dolgok pedig egyértelműen a 100%-ban óceáni, újrahasznosított műanyagokból készült futballmezek. Ilyenekben lépnek pályára például a Juventus, a Bayern München vagy éppen a Real Madrid sztárjai, abban az esetben, ha a harmadik számú szerelésüket öltik magukra. Mellesleg, az Adidas kitűzte céljának, hogy 2024-től csak és kizárólag újrahasznosított anyagokból fogják a termékeiket készíteni. Viszont, hogy ne csak a német márkát említsük, mára rengeteg nagyobb gyártó is elkezdett újrahasznosított és környezetkímélő anyagokból

ruhát vagy épp más divatcikkeket gyártani. Ilyenek például a háromcsíkosok egyik legnagyobb konkurenciája, a Nike, akik leginkább cipőkben kezdtek újítani, de kaphatóak táskáik is. Kisebb, hazánkban kevésbé ismert márkák például a Patta vagy épp az Okewa is adtak ki ilyen típusú mellényeket. Végző soron pedig ne menjünk el említés nélkül az Undersea Bikinik mellett, amiket két magyar lány álmodott meg és szintén újrahasznosítással készülnek. Árat nézve csak az Adidasról tudok nyilatkozni, hiszen onnan van személyes tapasztalatom, ráadásul a többi, nem annyira ismert márkát elég nehéz itthon beszerezni. Jelenleg még viszonylag magas ára van egy óceáni hulladékból készült cipőnek, az eredeti darabra nagyjából +20%-ot kell rászámolnunk. Ezek az árak idővel és a technológia elterjedésével csökkenni fognak, ami a divat terén remélhetőleg egy tisztább és környezettudatosabb világot fog eredményezni. Erre, valljuk be elég nagy szükség is lesz, főleg az óceánok terén, hiszen jelen állás szerint 2050-re több műanyag lesz vizeinkben, mint hal. A legnagyobb kérdés pedig, hogy mikorra ébred rá mindenki, hogy a jövőnket akkor menthetjük meg, ha újrahasznosítunk, új anyagokból dolgozunk és óvjuk a Földünket, hiszen jelenleg nincsen más élhető bolygó az ismereteink birtokában. A kérdésre emberek ezrei, milliói keresik a választ, viszont egy-egy üveg szelektív kukába való dobásával, egy nejlonzacskó el nem vételével vagy éppen újrahasznosított ruhák viselésével bárki tehet annak érdekében, hogy tovább éljünk ezen a bolygón.